

Acknowledgements: The work is supported by the EFOP-3.6.3-VEKOP-16-2017-00008 project. The project is co-financed by the European Union and the European Social Fund.

Прикладівська Т.

ОНТОГЕНЕТИЧНІ АСПЕКТИ ДЕКОРАТИВНОСТІ

PARROTIA PERSICA В УМОВАХ УКРАЇНСЬКОГО РОЗТОЧЧЯ

Ботанічний сад Національного лісотехнічного університету України
вул. Генерала Чупринки, 105, Львів, 79057, Україна
e-mail: prikkladivska_tet@i.ua

Prykladivska T. ONTOGENETIC ASPECTS OF PARROTIA PERSICA ORNAMENTAL FOLIAGE AT UKRANION ROZTOCHA REGION. The young plant of *Parrotia persica* was observed at Arboretum of National Forestry University of Ukraine. The shrub keeps autumn color from middle of September to the end of November. The rose-purple young leaves decorate the plant in June – October. The summary period with superb color continues during 150-160 days.

Рід *Parrotia* С.А. Мей. належить до родини Hamamelidaceae Lindl. Він нараховує всього два види: *Parrotia persica* (DC.) С.А.Мей. та *Parrotia subaequalis* (H.T.Chang) R.M.Hao & H.T.Wei і отримав назву на честь німецького натураліста та мандрівника Йогана Якуба Фрідріха Вільгельма Паррота – J.J.F.W.Parrot (Andrews, 2007).

Вид *Parrotia persica* – парроція перська або залізне дерево, що природно зростає у Північній Персії, це розлогий кущ або невеличке деревце, яке на даний час ще доволі рідко зустрічається в дендрологічних колекціях Східної Європи. Високі декоративні властивості цього виду (сріблясто-сіра кора, що відшаровується як у платана і осінні листя яскравого жовто-шарлахового забарвлення) в поєднанні з достатньою для наших умов морозостійкістю (Białobok, 1955; Rehder, 1949) слід розглядати як вагомую передумову для його більш поглибленого вивчення та подальшого впровадження в садах і парках України.

Саджанець *P. persica*, який зростає на території Арборетуму Ботанічного саду НЛТУ України в с. Страдч Яворівського р-ну, було придбано у серпні 2007 року на Міжнародній виставці рослин у Варшаві (Польща). Станом на квітень 2017 р. рослина перебуває у віргініальній фазі онтогенезу, її вік становить 15 років, висота куща 2,4 м, ширина крони 2,6 м.

Порівняння вегетації *P. persica* в умовах Розточчя з даними для Києва (Харкевич, 1966) показує, що вегетаційний період нашої рослини триваліший. Так, початок розпускання бруньок і розвитку листя відбувається в квітні, на 7-10 днів швидше, а масовий листопад на два тижні пізніше або взагалі не спостерігається, так як більша частина листя залишається на рослині до весни наступного року. Таке явище фенологічного атакізму, тобто тенденції до вічнозелених видів, часто спостерігається у молодих рослин третинного походження.

Оскільки основним декоративним акцентом у *P. persica* є осінній колір листя, а також яскраве забарвлення молодих листків на приростах поточного року (Nicholson, 1989), для визначення декоративного ефекту фіксували саме тривалість фенофаз із змінами забарвлення листових пластинок. Осіння зміна кольору листя у *P. persica* починається в середині вересня та триває до часткового його опадання в кінці листопада і осінній колір прикрашає рослину понад 60-ти днів. Листя на приростах поточного року починає формуватись у другій декаді травня, набуває

рожево-червоного кольору на початку червня і зберігає його до кінця жовтня. Пік інтенсивності такого забарвлення припадає на кінець червня – середину серпня.

Таким чином, сумарна тривалість періодів з яскравим забарвленням листя у *P. persica* становить 150–160 днів, що значно більше ніж у багатьох видів з ефектною осінньою палітрою, таких як *Acer palmatum*, *Euonymus alatus*, *Fothergilla major*, *Rhus typhina* та ін.

Підсумовуючи вище наведене, можна зробити висновок, що *Parrotia persica* є перспективною декоративною рослиною для садово-паркового будівництва західних регіонів України, а основними вагомими причинами її обмеженого використання слід вважати недостатню популяризацію, складнощі з отриманням матеріалу для розмноження та його вирощуванням і, як наслідок цього, відсутність саджанців власного виробництва. Останнє може бути прийняте як першочергове завдання для наступних досліджень даного виду.

**Карпенко В. П., ,Причуляк Р. М., Даценко А. А.
ВПЛИВ БІОЛОГІЧНИХ ПРЕПАРАТІВ НА ІНТЕНСИВНІСТЬ
ДИХАННЯ РОСЛИН ГРЕЧКИ**

Уманський національний університет садівництва
вул. Інститутська, 1 м. Умань, 20305 Україна
e-mail: adatsienko86@mail.ru

Karpenko V.P., Prytulyak R.M., Datsenko A.A. THE INFLUENCE OF BIOLOGICALS ON RESPIRATIONS INTENSITY OF BUCKWHEAT. The research results regarding respiration intensity of buckwheat by 27 % under the use of biological Diazobakteryn and plant growth regulators Radostym were established.

Uman National University of Horticulture, Cherkasy region., Uman, Instytutaska Street, 1, 20305

Загальновідомо, що усі основні фізіолого-біохімічні перетворення в рослинному організмі, у тому числі дихання, залежать від низки зовнішніх і внутрішніх чинників.

У зв'язку з цим у посівах гречки сорту Єлена в 2010–2012 рр. в умовах дослідного поля Уманського НУС було проведено дослідження інтенсивності дихання рослин модифікованим методом (Грицаєнко, Карпенко, Даценко, 2016) за обробки насіння гречки перед сівбою мікробіологічним препаратом Діазобактерин (штами бактерій *Azospirillum brasilense* 18 – 21410) у нормах 150, 175 і 200 мл окремо та сумісно з регулятором росту рослин Радостим (Емістим С – 0,3 г/л, калієва сіль альфа-нафтилоцтової кислоти – 1,0 мг/л та мікроелементи) у нормі 250 мл/т. На фоні застосування вищеназваних препаратів посіви гречки у фазі першої пари справжніх листків обприскували Радостимом у нормі 50 мл/га.

Встановлено, що у середньому (за 2010–2012 рр.) досліджень передпосівна інокуляція насіння Діазобактерином у нормах 150–200 мл на гектарну норму насіння сприяла зростанню інтенсивності дихання рослин гречки на 3–7%. Застосування Радостиму на фоні обробки насіння Діазобактерином у нормах 150–200 мл підвищувало інтенсивність дихання рослин до 0,80–0,83 мг виділеного CO₂/г сирої маси за 1 годину, що перевищувало контроль на 8–12%. Найбільше підвищення показників інтенсивності дихання рослин гречки на 27 % було відмічено за дії Діа-